

Kraków, 8 lutego 2013 r.

SAiW PK/39/02/13

**Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Własności Intelektualnej i Mediów
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa**

**Opinia na temat komunikatu Komisji Europejskiej
w sprawie treści na jednolitym rynku cyfrowym (COM (2012) 789)**

W odpowiedzi na zaproszenie do konsultacji komunikatu KE COM (2012) 789 SAiW „Polska Książka” przekazuje swoje uwagi na temat tego dokumentu oraz planowanych prac, które zostały w nim nakreślone.

Z punktu widzenia podmiotów praw autorskich bardzo ważne są warunki brzegowe, o których mowa w *Pakcie na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia*, tj. ułatwienia licencyjne, ale jedynie przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony praw własności intelektualnej i uwzględnieniu różnorodności kulturowej. Ten drugi aspekt – uwzględnienie różnorodności – jest tym istotniejszy, im mniej powszechny jest w Europie język, w którym wyrażone są utwory mające być w niedalkiej przyszłości przedmiotem transgranicznych licencji. Bardzo ważne będzie bowiem zapewnienie odpowiedniej siły i reprezentatywności takiego repertuaru na wspólnym rynku cyfrowym.

Równie istotne wydaje się zadbanie o pełną reprezentatywność i równowagę, w tym o udział przedstawicieli organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub ich międzynarodowych federacji, w procesie dialogu zainteresowanych stron prowadzonym przez KE. Wydaje się również, że za pośrednictwem MKiDN powinny być na bieżąco dostępne informacje o pracach grup roboczych, o których mowa w Komunikacie, ich postępach oraz wynikach. W miarę możliwości na szczeblu krajowym powinny być także konsultowane poszczególne zagadnienia wyłaniające się w trakcie tego procesu zaplanowanego na niemal cały 2013 rok.

Na każdym etapie projektowanych zmian, a zwłaszcza jeśli chodzi o wymieniony w punkcie trzecim Komunikatu przegląd prawa unijnego w zakresie praw autorskich, należy mieć przede

wszystkim na uwadze podstawowe zasady unijnego porządku prawnego, w tym zwłaszcza zasadę pomocniczości i subsydiarności.

1. Dostęp transgraniczny i możliwość przenoszenia usług

Generalnego poparcia wymaga dążenie do zapewnienia w niedalekiej przyszłości szerokiego, transgranicznego dostępu do treści chronionych prawem autorskim, przy zastrzeżeniu, że rozwiązania takie nie powinny wpływać ani na zakres ochrony prawnej podmiotów uprawnionych, ani na zasadę swobody prowadzenia działalności gospodarczej, np. na możliwość zarządzania rynkiem dystrybucji produkowanych treści.

Jeśli chodzi o sposób realizacji działań na tym obszarze, to przy ustalaniu barier funkcjonujących obecnie w poszczególnych sektorach przemysłu kreatywnego należałoby wziąć pod uwagę odmienne kryteria dla różnych rodzajów treści w tym samym sektorze (na przykładzie rynku wydawniczego: treści beletrystyczne, naukowe, edukacyjne i inne, których produkcja i dystrybucja rządzi się odrębnymi regułami i spotyka z różnymi zagrożeniami naruszeniami praw wyłącznych).

Przy wypracowywaniu modelu praktycznych rozwiązań obejmujących wiele państw UE pod uwagę można wziąć wcześniejsze zakończone powodzeniem projekty unijne, jak na przykład projekt ARROW na rynku książki, oparty na założeniu uprzedniego i dokładnego oraz szybkiego określania statusu prawnego dzieła przed jego eksploatacją.

2. Treści wytworzone przez użytkowników (*user generated content*) oraz udzielanie licencji użytkownikom korzystającym z materiałów chronionych na niewielką skalę

W kontekście treści wytworzonych przez użytkowników wśród innych licznych problemów, o których mowa w Komunikacie, pojawia się również istotne zagadnienie informowania użytkownika o możliwych działaniach dotyczących treści chronionych prawem autorskim, stających się często przedmiotem inspiracji czy opracowań w ramach *user generated content*. Przepisy krajowe w wielu przypadkach są tutaj jasne i dają możliwość własnej inspirowanej

twórczości czy tworzenia opracowań, brakuje jednak wiedzy wśród użytkowników treści na temat zakresu takiego działania i rozróżnienia działań inspirowanych (twórczych) od opracowań, których rozpowszechnianie wymaga zgody posiadacza praw.

Ze wszech miar wskazane jest wprowadzenie technicznych ułatwień umożliwiających dotarcie przez przedsiębiorców do informacji o posiadaczu praw i podmiocie oferującym licencję na wykorzystanie poszukiwanej treści, nawet jeśli jest to treść o niewielkiej wartości. Ze względu na duże koszty tworzenia tego rodzaju baz, powinny być w ten proces zaangażowane odpowiednie środki unijne.

W przypadku jakichkolwiek preferencyjnych modeli licencjonowania dla przedsiębiorstw, należałoby uprzednio dokładnie i ściśle, w porozumieniu z zainteresowanymi stronami, uzgodnić definicję beneficjentów takich rozwiązań.

Jeśli chodzi o tzw. „licencje za jednym kliknięciem”, to przy rozwoju takiego systemu może zostać wykorzystane doświadczenie, jakie posiadają europejskie organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (np. brytyjska CLA), z powodzeniem stosujące do opisu swoich licencji proste znaki graficzne, obrazujące m.in. dopuszczalny na podstawie licencji sposób wykorzystania treści.

3. Sektor audiowizualny i instytucje odpowiedzialne za dziedzictwo kulturowe

Wobec sygnalizowanych trudności i czasochłonności opracowania katalogów filmów europejskich, które mogłyby być dostępne w internecie, w szczególności tych pozostających poza obiegiem dystrybucyjnym, nasuwa się skojarzenie z procesem ARROW, który w odniesieniu do utworów wyrażonych słowem pozwala w krajach, w których został implementowany, bardzo znacznie zredukować czas wyszukiwania, w związku z czym funkcjonalności procesu ARROW mogą być wykorzystywane zarówno do określania statusu komercyjnego (*in/out of commerce*), jak i prawnego utworu.

4. Eksploracja tekstów i danych (*text and data mining*)

Punkt ten jest istotny zwłaszcza dla posiadaczy praw autorskich do utworów wyrażonych słowem, w tym dla wydawców, wykonujących te prawa w sposób pochodny. W zakresie obszaru działań KE, którym jest jest promowanie efektywnego wykorzystania eksploracji

tekstów i danych do celów badań naukowych, konieczne wydaje się przede wszystkim jasne sprecyzowanie, o jakiego konkretnie rodzaju teksty naukowe i dane, na których zostały oparte, chodzi – oraz jak definiowany jest cel ogólny wykorzystania tych treści (tzn. badania naukowe).

Równie istotne będzie odniesienie tych projektowanych definicji do niejednorodnego zakresu dozwolonego użytku w poszczególnych krajach UE.

Na uwzględnienie zasługują też dotychczasowe dobre indywidualne praktyki posiadaczy praw, a także doświadczenia organizacji zbiorowego zarządzania działających w ich imieniu w zakresie licencjonowania dla instytucji edukacyjnych.

W pełni poparcia wymaga tworzenie ze środków unijnych odpowiednich platform ułatwiających licencjonowanie w edukacji.

Dodatkowym, a bardzo istotnym wątkiem, niezbyt obszernie podjętym w Komunikacie, są opłaty za kopię na użytek prywatny (a także za powielanie reprograficzne), które były przedmiotem mediacji zakończonych 31 stycznia br. publikacją raportu z zaleceniami António Vitorino. Kluczowe wobec nieosiągnięcia przez strony mediacji kompromisu będzie dalsze zaangażowanie zainteresowanych stron w prace KE, służące wyciągnięciu wniosków dotyczących dalszych odpowiednich działań.

Podsumowując, w Komunikacie zawarte zostały bardzo ogólne sformułowania, w związku z czym w toku dalszych prac trzeba będzie rozstrzygać wiele szczegółowych, ważnych kwestii, wyłaniających się stopniowo w każdym z wymienionych powyżej obszarów aktywności KE.

SAiW „Polska Książka” jako organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi jest gotowe uczestniczyć we wszystkich dalszych pracach wynikających z Komunikatu, zarówno na forum krajowym, jak i międzynarodowym za pośrednictwem organizacji IFRRO.

Barbara Józwiak

Prezes SAiW „Polska Książka”